

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradnišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka p. Ljubljana. — Uredništvo v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 552. — Naročnina za ozemlje SHS: letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za ino. Ljubljana. — mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 27. septembra 1921.

ŠTEV. 102.

Jugoslovenska diplomacija.

Tekom zadnjih treh let je bilo čuti, posebno v Sloveniji, nebroj napadov na našo diplomacijo in njene posamezne reprezentante. Doživeli smo več diplomatskih porazov, vsaj podoba je bila ta, in vsak tak dogodek je bil za širšo javnost povod za nove inkriminacije, za očitane pasivnosti, nezmožnosti ali celo slabega namena. Mnogo smo čitali o beogradski porodici, o kopici nekaj tamošnjih, z radikalnimi krogi tesno zvezanih uplivnih rodbin, iz katerih izhaja ves naš diplomatski zbor in katere s to važno službo razpolagajo izključno in v škodo splošnim državnim interesom. Ko je pokojni Vesnić ki je gotovo bil diplomat, saj ga je celo Poincaré visoko cenil, sklenil rapalsko pogodbo, smo mu vsi očitali omalovaževanje naših vitalnih interesov, ko se je srbijanski delegat v mednarodni plebiscitni komisiji v Celovcu vrnil praznih rok, smo očitali srbski diplomaciji grešno malomarnost, da celo brskiranje slovenskega plemena; ko je častitljivi Pašić v baroškem vprašanju začel popuščati in igrati nejasno vlogo, se je dvignil vihar ogorčenja v Zagrebu; ko je beogradska vlada izdala ukaz za evakuacijo baranjskega teritorija, je bila javnost tega mnenja, da je izpraznitev nepotrebna, in tako dalje se od dneva do dneva kopiči cel niz obtožb proti ponašanju naše diplomacije. — Kjerkoli da je nastopila, povsod je spremljala smola in neuspehi. K temu pa še pridenimo par konfliktov, ki so jih imeli nekateri naši zastopniki v inozemstvu, kot Savičev slučaj v New-Yorku, in sodba bo gotova, da je naša diplomacija popolnoma nesposobna in bi bilo treba temeljitega preustroja sistema in amovacije večine sedaj v diplomatskem zboru delujočih oseb. Izgleda, kot da nas je Bog naravnost kaznoval s slabimi diplomati, ali točneje, da so tiste osebe, ki danes aktivno služijo v tem poklicu, popolnoma nezmožne, da pa je med nami mnogo diplomatskih talentov, ki se vsled reakcionarnosti sistema le uveljaviti ne morejo, vsled česar država trpi veliko škodo.

Na teh pritožbah je mnogo resnice. Ali ves naš dosedanji razvoj ni mogel ustvariti boljših razmer. Naša diplomacija izhaja iz predvojne srbske diplomacije, ki je gotovo izvršila veliko delo, ko je sodelovala pri obkrožitvi centralnih držav ter ni izgubila poguma pod nobenim pritiskom svojega severnega sosedu. — Carinsko vojsko, albanski škandal, vse te preizkušnje je Srbija zmagovalno prenesla in ni obupala, kljub balkanskim vojskam. Ko pa je po zlomu monarhije prišlo do ujedinjenja treh jugoslovenskih plemen, srbska diplomacija svoji nalogi brezdvomno ni bila več kos. Nastala je preko noči velika država z mnogimi sosedi, ki jo je bilo treba privedi iz vojnega kaosa in mirovne likvidacije v mirnejše razvojne razmere. Iz balkanske Srbije se je razvila Jugoslavija, katere obsežne pokrajine nimajo z Balkanom ničesar skupnega, ker so se razvile pod zapadnimi uplivmi. Dočim je Srbija vso svojo zunanjo politiko bazirala na to, da se dokop-

lje v smeri proti vzhodu do morja, ta orientalska smer Prečanom v Jugoslaviji ni mogla biti simpatična, in odtod nebroj nespornostim in očitanj. Na drugi strani pa tudi slovensko in hrvatsko pleme nista stopili v novo državno zvezo z jasnim, vso državo obsegajočim zunanjepolitičnim programom. V triletni dobi počasne konsolidacije se iz tega vrenja ni moglo roditi več uspešnega za našo zunanjo politiko. Diplomati so imeli tudi mnogokrat težko stališče, ker je v domovini divjal neizprosen politični boj, v katerem so se kresala tako kontradiktorna gesla, da je na zunanji mlada država vsled teh začetnih težav izgledala mnogo slabotnejša, kot je bila v resnici. Napake pa so se delale tako v Beogradu, kot tudi v Ljubljani in v Zagrebu. Premnogokrat smo vindicirali svoje pravice, ne da bi se resneje zamislili v ves komplicirani kompleks moči, ki je bil na delu in pa vse diplomatsko ozadje s Parizom in Londonom na čelu.

Napisali smo te vrstice, da ob tej priliki povdarimo, da tudi mi nosimo del krivde na naših zunanje političnih neuspehih. Hočemo pri tem abstrahirati od domačega političnega boja, ki baš v zadnji dobi ne kaže razveseljivih izgledov. — Kadarkoli je naša javnost napadla srbijansko diplomacijo, je vedno v gotovem oziru pretiravala in si lastila sodbo o stvareh, ki ji povsem znane biti ne morejo, ker drugače gleda, kdor stoji na vrelu informacij, kot kdor iz daljave in po svoji intuiciji motri položaj. Prvi se lahko zmoti, drugi pa tudi. Mi sami smo parkrat nastopili v mednarodnem svetu, in priznati moramo, ne z uspehom. V početku smo slepo zaupali zaveznikom in njihovim mislim ter smo slednjim na tak način prihajali nasproti, da nismo mogli pri njih napraviti utisa samozavestnega naroda. Ko pa je prišlo razočaranje, smo se z gnjevom obrnili od lažne antantne politike in ni bilo konca zabavljanju. Ker v sebi krivca nismo hoteli iskati, smo zvrčali vzrok svojih porazov na belgrajsko vlado in njene uradnike. Tudi v nas samih je nekaj krivde. To spoznanje mora postati last celokupne javnosti, ako hočemo ozdraviti svoje širše politično pojmovanje in sami uspešno sodelovati v zunanji politiki; drugače ne bomo našli izhoda iz vaše politike. In kar je v zvezi s tem, ublažiti moramo tisti ton, s katerim tolikokrat udarimo po naši diplomaciji, kot da bi ne bila naša, ampak aparat sovražne države. — Ako venomer pred vsem svetom peregamo umazano perilo, ki se nam včasih samo zdi umazano, ne koristimo mnogo stvari, ker se izčrpamo v sami kritiki, in morda celo občutno škodujemo svojim lastnim interesom. Ko je general Segré moral odstopiti, ga je enodušno obsodila vsa italijanska javnost; to velja tudi pri nas za posamezne osebe. Ali pavšalna očitavanja se nam zdijo pretirana in škodljiva za nas vse, dokler ne ustvarimo boljšega diplomatskega zbora.

Obveznice državnega investicijskega posojila 1921 se obrestujejo s 7% (sedem od sto).

Prekmurski incident.

V Prekmurju je prišlo do mučnega incidenta, s katerim bi se morala pečati vsa slovenska javnost. Ko je dospela tjakaj razmejitvena komisija, je prišlo po časopisnih poročilih do oboroženih demonstracij nahujkanega ljudstva, ki je hotelo preprečiti razmejitveno delo. Intervenciji žandarmerije in vojaštva se je posrečilo, zadržati nasilje. Ta vest je velike važnosti in nam na en mah nazorno pove, kakšne so približno prekmurske razmere. Že povodom povratka ekskralja Karla na Madžarsko je po naših informacijah zavladalo v deželi nervozno pričakovanje; nešteto Madžarov je začelo nositi glavo pokoncu, in sušljalo se je semintja, da je prišel konec jugoslovenske strahovlade, ker bo vsak trenutek spet uspostavljena krona svetega Stefana. Ta madžarski up je takrat vsled vojaške pripravljenosti Jugoslavije splaval po vodi, in govornice so utihnile. Najnovejši dogodek pa nam spet predočuje vso resnost položaja. Nam vsem in gotovo tudi pokrajinski upravi za Slovenijo je znano, da prekmurske razmere še danes niso ustaljene in da tamošnji rod kljub jeziku, ki ga govori, ni v oni meri nacionalno zaveden, da bi mogli z njim brezpogojno računati, ter daleč zaostaja za svojimi koroškimi sorojaki. Tista smotrna madžarska raznarodovalna politika, ki smo jo toliko sovražili svojčas, ker je slovenske narodnosti naravnost brutalno teptala, je v Prekmurju kot na drugih periferijah bivše Ogrske že pognala svoje korenine in je premnogim upognila hrbet. Mi sami pa smo imeli dovolj opraviti s svojimi nacionalnimi brigami, in nam je bil prekmurski brat, lahko rečemo, popolen tujec. Ko smo zasedli Prekmurje, bi bilo takoj v početku treba upoštevati posebni značaj zemlje, od strani vojaštva in civilne uprave. Danes ponosno vihtimo zastavo slovenstva, ali v podrobnosti se nihče ne spušča; iz kranjskih vidikov presojava širno Slovenijo, tudi preko državnih mej, in hočemo naprtiti Primorcu, Korošču in Prekmurcu stvari, ki so mu deloma tuje. Po našem mnenju bi bila v zadnjih treh letih sveta dolžnost naše prosvetljene javnosti, da posveti tudi preko Mure, se malo bolj poglubi v ondotni problem in išče potov za večje zblizanje Prekmurcev z nami. Tamošnje duhovništvo tej nalogi ne more biti kos, ker njegovo delovanje zadeva samo eno plat, in ker je bilo samo do zadnje dobe v hierarhični odvisnosti od madžarskih cerkvenih dostojanstvenikov. Koroško smo izgubili, ker nismo poznali koroške psihe, kar je naša sramota. Kajti vlada in njen upravni aparat, predvsem pa politika, ne morejo nadomestiti vsega, kar bi morale pripraviti druge discipline z večletnim študijem. Po koroški katastrofi z bridkostjo uvidevamo, da tudi Prekmurje ni tako naše, kot bi želeli, in neodložljivo je, da gredo vsi tisti, ki zastopajo slovensko kulturno javnost, stvari na dno in rešijo, kar propada ali ne more ozdraviti.

Vendar pustimo to globokejšo plač vprašanja pri strani, in ostanimo pri zunanji okoliščinah! Nesporno je, da so široke plasti prekmurske-

ga prebivalstva danes nezadovoljne in verujejo madžarskim hujskačem, da je bila madžarska era boljša in da se bo v najkrajšem času vrnila. Pokrajinski vladi je moral biti ta dejanski stan od početka znan, ker so celo posamezni narodno-zavedni Prekmurci, po opravkih v Ljubljani, to vedno in vedno povdarjali in svetovali čimveč opreznosti. Vzrok te nezadovoljnosti pa gotovo ni samo hujskanje, ampak izprememba režima sama. Iz madžarskega upravnega sistema je prišlo prebivalstvo pod bivšo avstrijsko, to je slovensko upravo, ki je v splošnem boljša, ker je natančnejša. Narod pa ta upravni pritisk gotovo čuti kot krivico in se še ne more uživeti v nove razmere. Za hujskanje so toraj zelo ugodna tla.

Poleg kulturnih dolžnosti, ki jih ima slovenska javnost napram Prekmurcem in ki so edina prava in trajno solidna podlaga za zblizanje teh narodno nezavednih rojakov z ožjo svojo domovino, so tukaj tudi upravni problemi, ki jih mora pokrajinska vlada imeti venomer pred očmi. Predvsem bo treba obratiti večjo pažnjo na ponašanje prononsiranih Madžaronov in jim magari z bolj radikalnimi sredstvi doprinesti zavest, da so njihove težnje po zopetni združitvi z Madžarsko utopija, ki jo morajo brez odloga pokopati, ako hočejo še nadalje pri nas uživati državljansko svobodo.

Ako se vladi posreči, v večji meri zatreti te protidržavne pojave, bo gotovo prišlo do precejšnjega zmirjenja nepoučenega prebivalstva, ki prerado sledi svojim dosedanjim voditeljem in gospodarskim izkoriščevalcem. Poleg tega pa naj bi upravne oblasti postopale, v kolikor je to v današnjih razmerah težavnega upravljanja sploh mogoče, proti mirnemu prebivalstvu čim najbolj obzirno ter upravne določbe uporabljale čim liberalnejše, da se ljudstvu olajša prehod v nove razmere. To naj bi veljalo za politično oblast prve stopnje kot tudi za drugo inštanco v Ljubljani.

Prekmurski incident je zadeva vse slovenske javnosti, ne samo vlade in njenega aparata, ampak tudi vseh kulturnih inštitucij in vseh posameznikov, ki se zavedajo svojih narodnih dolžnosti, o katerih čujemo vedno toliko besed in vidimo tako malo dejanj. Slovenstvo je na skrajni vzhodni meji še vedno na šibkih nogah.

Kako naj preračuni službodajalec odbitljive davke za svoje uslužbenice.

(Nadaljevanje.)

Enotni državni pribitek se odmeri tako, da se ugotovljeno plačarino množi s 70%. N. pr. v zgoraj navedenem slučaju znaša plačarina pri celoletnih službenih prejemkih 60.000 K oziroma pri obdačljivih prejemkih po 42.000 K . 840 K. 70% ni enotni državni pribitek bi znašal torej (840 K × 70%) . 588 K. Na sličem način dobimo tudi višino zneska na avtonomnih dokladah. Plačarina v prvi stopnji, t. j. pri ob-

davčljivih prejemkih od 30.000 K do izpod 40.000 K je pa prosta avtonomnih doklad, kakor smo to že zgoraj omenili. Avtonomne doklade je za vsako davčno občino posebej ugotoviti, ker so dokladni odstotki v skoraj vsaki davčni občini drugačni. V Ljubljani znašajo za davčno leto 1921. n. pr. 65%. Avtonomne doklade bi znašale za Ljubljano v zgoraj priobčenem primeru (plačarina po 840 K × 65%) 546 K.

Sedaj nam je ugotoviti še invalidski davek.

Kot osnovno pravilo naj tu velja to - le: Ako se odmeri v kakem slučaju plačarina, tedaj služi kot odmerna podlaga plačarina, z eventualnim 70% nim državnim pribitkom.

Ako se na plačarino ne odmeri, služi kot podlaga dohodnina (z samsko in vojno doklado). Davčna lestvica za odmero invalidskega davka je ta-le (glej finančni zakon za leto 1920/21, Uradni list, št. 136./436. z dne 25. nov. 1920):

Invalidski davek znaša:

Znesek invalidskega davka, ki odpade	Na odmerno podlago t. j. na celotno dohodnino oziroma plačarino z 70% - njimi enot. drž. pribitkom
8 K	do vseh 80 K
24 »	» » 200 »
48 »	» » 400 »
96 »	» » 800 »
148 »	» » 1.200 »
248 »	» » 2.000 »
348 »	» » 2.800 »
500 »	» » 4.000 »
756 »	» » 6.000 »
1040 »	» » 8.000 »
1680 »	» » 12.000 »
2400 »	» » 16.000 »
3200 »	» » 20.000 »
4760 »	» » 28.000 »
7200 »	» » 40.000 »
11400 »	» » 60.000 »

Pri odmerni podlagi preko 60.000 K znaša invalidski davek 20 odstotkov (t. j. eno petino) odmerne podlage tedaj 20% od ugotovljene celotne dohodnine ali pa odmerjene plačarine z 70 odstotnim enotnim državnim pribitkom.

Rekapitulacija.

Ako hočemo ugotoviti, koliko dohodnino, plačarino in invalidskega davka z dokladami vred je odbiti za svoje uslužbenec, nam je ugotoviti to-le:

1. ali je nameščenec samec, udovec, ali ima ženo, otroke itd. in koliko;
2. ugotoviti je, koliko letne mezde ali plače (eventualno letno sezonske mezde ali plače) dobi nameščenec;
3. določiti se mora nato, koliko znaša obdavčljivi službeni prejemek. Celoletni službeni oziroma mezdni prejemek se množi s 50%, 60% itd., torej z odstotki tabele I.;
4. nato se odmeri dohodnina. Vporabi se pri odmeri dohodnine tabela II. K temu znesku se eventualno prišteje še samska 15% na ali 10% na doklada in pa vojna doklada. Slednja se preračuni po tabeli III. Nato se ugotovi, koliko dohodnine naj se odbije pri vsakokratnem izplačilu. Merodajen pri tem vprašanju je rok izplačila. Ako se plačuje tedensko, tedaj se tudi dohodnina odbiva v tedenskih rokih itd.;
5. nadalje se odmeri plačarina. Izhaja se od celoletnih obdavčljivih prejemkov. Glej proračun pod točko 3. zgoraj.

Preračuni se tudi še eventualni 70% ni enotni državni pribitek in pa avtonomne doklade. Višino dokladnih odstotkov je še le ugotoviti.

Opomnimo pa tu izrečno, da mora službodajalec ugotoviti avtonomne dokladne odstotke za ono davčno občino, v kateri biva delojemalec. Dokladni odstotki za avtonomne oblasti se zvedo pri davčnih uradih.

Pri odmeri plačarine se vporablja davčna lestvica navedena pod tabelo IV.

Tudi plačarino je povodom izplačila mezde ali plače sorazmerno prejemku odbivati.

6. Konečno se odmeri še invalidski davek. Ako se odmeri plačarina, tvori ta z 70% nim enotnim državnim pribitkom odmerno podlago za invalidski davek. Ako pa službeni prejemki niso taki, da bi se od njih odmerjala plačarina, tvori pa dohodnina (z eventualnim pribitkom in z vojno doklado vred) obdačbeno podlago za invalidski davek. Davčna lestvica za plačarino je navedena pod tabelo V.

(Konec prihodnjit.)

Poštno-denarni promet z inozemstvom.

(K. Prokop.)

Nestalnost valut je izgovor naše poštne uprave, da se denarni promet z nakaznicami v inozemstvo ne uvede. Jako občutljiva je ta pomanjkljivost naše pošte, osobito pa za trgovca, za obrtnika, in sploh za celo občinstvo. Neposredno vpliva to nazadovanje v prometu na draginjo, na vse zadnje pa še na našo valuto, ker pospešuje vrednost tujih novčanic.

Cudno, da za razne denarne zavode te ovire ne obstoje; inozemska denarna nakazila so danes docela bankam pridržan delokrog, ki to dejstvo seveda v lastni prid vrlo izkorišča.

Če razmotrivamo izgovor poštne uprave s strokovno doslednostjo, pridemo do zaključka, da ji stoje pač ista sredstva za uvedbo pogrešane službe na razpolago, kakor zasebnim podjetjem, oziroma bi morale tudi tem veljati enake ovire.

Pri pošti morajo vsekakor biti tehtnejši vzroki, ki ji onemogočijo vršiti mednarodne nakazniške službe.

Kar je modernih poštne uprav v okrilju svetovno-poštne zveze, uvedle so že zdavnaj poštno-nakazniško službo med sabo, ali jo vsaj sedanjim razmeram primerno preuredile; deloma so to, kakor n. pr. Avstrija, države, še z večjimi valutnimi težkočami kakor so naše.

Gotovo se razvija mednarodna poštno-nakazniška služba jako enostavno, če se poslužujejo uprave stalnega denarnega tečaja, kakor je to bilo od leta 1901 naprej povsod običajno.

Danes imamo računati z vrednostnimi razlikami, ki utegnejo biti jako občutne ter se dnevno spreminjajo.

Zakaj pa bi se pošta ne posluževala onih sredstev, ki so bila obče v vseh državah pred letom 1901 za obračun v mednarodni poštno-nakazniški službi?

Dnevna borzna poročila od državnega borznega zavoda se vzamejo za podlago pri preračunjenju nakazniških vplačil za inozemstvo.

Na mednarodni poštni nakaznici mora itak biti označen tečaj preračunjenja, zabeležena je svota v lastni in v valutni naslovne države.

Ti podatki ostanejo merodajni za svoječasen obračun med upravami. Naše terjatve do posameznih medzavezniških uprav morajo biti povsem jasne, seveda, če se ta posebi poštne službe vrši v skladu z predpisi svetovno-poštne pogodbe, natančno in vestno.

Poštno nakaznico, ki naj se splača n. pr. v Italiji je treba izpolniti v nakazniškem delu v lirah. Na nakaznici je predvsem poseben predznak, v katerem se beleži isti dan veljavni tečaj za lire n. pr. »882«.

Za izplačilo, recimo 86 lir bo odpošiljatelj vplačal 758.52 K. Tudi ta znesek se beleži na nakaznici.

V svojem obračunu bo italijanska poštna uprava sestavila seznam svojih terjatev napram nam tako, da bo vsaka, od naše uprave izdana in v Italiji izplačana nakaznica označena z obema zneskoma.

Mi dobimo torej od izplačilne uprave račun, glaseč se na faktično, pri nas vplačano svoto; v istem smislu se bodo priznale naše terjatve za stran inozemstva.

Glavno načelo pri mednarodni poštno-nakazniški službi je ednakovrednost med vplačilom in izplačilom; in to vrednost pa določi, kakor običajno, svetovni denarni trg.

V olajšavo celega prometa vzdržuje svetovno-poštna zveza osrednji mednarodni urad, ki posreduje obračunavanje med posameznimi upravami.

Pošta razpolaga torej z izvrstno organiziranim aparatom za mednarodno nakazniško službo, da se baš poštna uprava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ne poslužuje teh v obči blagor ustanovljenih naprav, nam mora ostati uganka, za katero ne ostaja druge rešitve kakor: brezbriznost uprave, nesposobnost njenih organov ali pa zasebni interes, da pošta ne tekmuje z denarnimi zavodi v njih dobičkanosnem poslu.

V zvezi z mednarodnim poštno-nakazniškim poslom stoje še druge službene stroke, na kojih uvedbo pri nas seveda tudi misliti ni, dokler v nakazniški službi ni sporazuma. Predvsem pogrešamo jako občutno povzetno službo, ki bi pospeševala in olajšala mednarodne trgovske zveze, omogočila sploh blagovni promet s širšimi sloji občinstva. Seveda tudi nimamo mednarodne službe s poštними nalogi.

Nadaljna posledica očitanih nedostatkov je, da pri nas ni uvedeno earinsko-frankovalno postopanje.

Odpošiljatelj v inozemstvu lahko prevzame vse stroške, nastale pri uvozu pošiljke, tako da se ista popolnoma prosta vseh pristojbin naslovniku v tuji državi izroči.

Služba carinsko-frankovnih odjav je jako važna poštna stroka, uvedena je domalega v vseh modernih upravah po stvarnih dogovorih, ter se jo s posebno vnemo in dobrim uspehom poslužuje osobito trgovstvo in industrija.

Mogoče je, da pristojno ministristvo, o katerem je nedavno trdil nek politični časopis, da je njegov obstoj velevažnega pomena, vsa ta pereča vprašanja temeljito razpravlja in strokovno razmotriva, pa uspehov dosedaj, vidnih vsaj, ni bilo, razen ugotovitve, da mednarodne nakazniške službe valutna nestalnost ne dopušča.

Mislimo, da smo dovolj jasno dokazali, da se ta ovira pri dobri volji in s strokovnimi sposobnostmi prav lahko odstrani.

Čas za podpisovanje 7% državnega invest. posojila je samo še do 30. septembra 1921.

Ob štiridesetletnici „Kmetске posojilnice ljublj. ok. v Ljubljani.

Dne 18. septembra t. l. je minulo štirideset let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor »Kmetске posojilnice ljubljanske okolice«. Sklicali so ga župani ljubljanske okolice. V prvi odbor posojilnice so bili izvolje ni med drugimi:

Janez Knez star., župan v Spod. Šiški, Martin Bavdek, župan v Udmatu, Vinko Ogorelec, župan v Škofljici in Tomaž Ločnikar, tomaž na Viču.

Glavni organizator in pospešitelj ustanovitve zavoda pa je bil znani slovenski mecen Anton Knez, ki je bil do svoje smrti leta 1893 najbolj agilni delavec v zavodu. S krepko vspodbudo sta sodelovala pri ustanovitvi zavoda tudi oče slovenskega združništva inž. Miha Vošnjak in njegov brat dr. Josip Vošnjak.

»Kmetška posojilnica« je bila ob svoji ustanovitvi edini denarni zavod v Ljubljani, ki je bil v zavednih slovenskih rokah.

Emancipacija našega denarnega gospodarstva se je vršila jako počasi. Pripomnimo le, da je začela šele osem let pozneje poslovati »Mestna hranilnica ljubljanska«, leta 1895 »Ljudska posojilnica«, leta 1900 pa »Ljubljanska kreditna banka«.

Tako je »Kmetška posojilnica ljubljanske okolice« danes najstarej-

ši denarni zavod v Ljubljani, ki je začel z vspehom narodno gospodarsko osamosvojitve in jo v štirih desetletjih svojega delovanja vestno nadaljeval. Ravnal se je vedno po temeljnih zadružnih načelih in zlasti s kulantno obrestno mero izdatno pospeševal razvoj vseh panog narodnega gospodarstva, v prvi vrsti gospodarsko povzdigo našega kmeta. Podpiral je slovensko združništvo v obče in bistveno pomogel k sedanji okrepitvi. Leto za letom je naklonil znatne vsote v splošne koristne narodne namene.

Zavod so vodili v vseh štirih desetletjih vseskozi izkušeni odborniki. Njih zasluga je med drugim, da nima zavod niti vinarja avstrijskega vojnega posojila.

Od početka poslovanja posojilnice je predsedoval istej g. Jan. Knez star., vulgo »Ančnik« in po njem se je med narodom udomačila za zavod označba »Ančnikova šparkasa«. Po smrti imenovanega, leta 1893 pa predseduje njegov sin g. Ivan Knez.

Ob štiridesetletnici izkazuje »Kmetška posojilnica ljubljanske okolice« okroglo 180 milijonov K vlog in nad 80 milijonov K posojil. Razvila se je v največji in najmočnejši denarni zavod svojega ustroja v naši domovini.

Svojo štiridesetletnico je proslavila z darovi v občekoristne narodne namene ter je darovala med drugimi Družbi sv. Cirila in Metoda K 20.000 in Jugoslovanski Matici K 20.000.

Izvoz in uvoz.

O izvoznih sabranah. Na seji 23. t. m. zakonodajnega odbora je finančni minister Kumanudi naglašal potrebo izpremembe carinske tarife in zahteval, da naj se vlada poblasti, da sme izdati izvozne prepovedi brez sodelovanja finančnega odbora. Dr. Voja Veljković je zastopal stališče sekcije, da more vlada izdati izvozne prepovedi le sporazumno s finančnim odborom. Večina je glasovala za predlog sekcije.

Naš uvoz in izvoz. V prvem četrtletju tega leta smo izvozili blaga v vrednosti 69.420.995 din., uvozili pa za 1 milijardo 14 milijonov in 2750 dinarjev.

Izvoz premoga iz Čehoslovaške. Izvoz premoga iz Čehoslovaške v drugem četrtletju t. l. je znašal 1.522.348 ton. Od tega je uvozila Avstrija 749.226 ton, Nemčija 720.899 ton, manjše količine pa Poljska, Jugoslavija, Madžarska, Bolgarija in Italija.

Uvoz v Anglijo je svoboden za vse predmete razen za hmelj, ker ga ima Anglija dovolj.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Objava ministristva na trgovino in industrijo. Ministristvo trgovine in industrije objavlja: Nekateri listi so objavili vesti, da se v odredbah zoper padanje naše valute nahaja tudi moratorij za dolgove naših trgovcev v inozemstvu. Sprito teh vesti stornirajo nekatera inozemske tvrdke naročila v Jugoslaviji. Ker so te vesti netočne, se uradno objavlja, da ni sprejet nikak moratorij niti v pravilniku za trgovino z devizami in valutami niti v kak drugi odredbi.

Dunajski velesejm. Celokupni promet sejma izkazuje 30 milijard a. K.

Cene kovinam v Nemčiji se se višale. Nemške tvornice med se zvišale cene medni pločevini na 2525 mark, palicam pa na 1800 mark po met. stotu. Zveza industrijalecev bakra je zvišala cene za 150 mark, to je na 3100 m. po met. stotu. Radi zvišanja cen svinčnim izdelkom je rensko-westfalska zveza trgovcev zvišala cene za 125 mark, t. j. na 1120 mark po met. stotu.

Industrija.

»Omnium Serbec«, tvornica orožja. Na seji ministrskega sveta 21. t. m. sta dobila glavna delničarja konzorcija »Omnium Serbec«, sin g. Pašiča in bivši minister dr. Velizar Janković, dovoljenje, da zgradita z drugimi člani konzorcija v okolici Kraljeva tvornico orožja. Tvornica mora biti zgrajena v teku

enega leta, računaje od dneva odobrenja. Kot jamstvo za izvršitev teh pogojev položi konzorcij kavcijo v znesku 6.000.000 francoskih frankov. Tvorica ima pravico, da izdeluje orožje za našo armijo, poljske pridelke in orodje, ne sme pa drugim državam brez dovoljenja države ničesar dobavljati. Pri podjetju je udeležena država s 51 odstotki.

Nov parni mlin v Negotinu. Trgovec Jovan Knežević gradi v Negotinu nov parni mlin z motornim in parnim pogonom.

Fuzija Škodove tvornice. Pripravlja se fuzija Škodove delniške družbe z združenimi strojnimi tovarnami, katerih delničarji dobe na 8 svojih delnic pet delnic Škodove družbe.

Obrt.

Tečaj za lončarje in pečarje. Urad za pospeševanje obrti otvori 1. nov. t. l. na tehniški srednji šoli v Ljubljani dvajsetdnevni tečaj za lončarje in pečarje. Namen tega tečaja je, dati mojim strojem in pomočnikom priliko, da svoje praktično in teoretično znanje spopolnijo. Pouk bo celodnevni in bo obsegal naslednje predmete: modeliranje, risanje, tehnologijo, kemično preizkuševanje surovin, knjigovodstvo, obrtno zakonodajstvo in delavnico. Interesenti, ki se nameravajo tega tečaja udeležiti, morajo prijaviti svojo udeležbo najkasneje do 15. oktobra t. l. pri uradu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Denarstvo.

Nova naredba o prometu z devizami in valutami je gotova. Njene glavne točke smo sicer raztreseno, vendar v glavnem že objavili, v kratkem pa prišesemo o njej natančnejše podatke.

Nova banka v Sarajevu. Pod imenom »Založna banka d. d.« je v Sarajevu osnovana nova banka z delniško glavnico 4 milijonov kron.

Rumunija poskuša zboljšati svoje valute. V Narodni Banki v Bukarešti se je vršila konferenca zastopnikov vseh večjih bank, na kateri se je razpravljalo o potrebnih merah za zboljšanje valute. Vladi je bil izročen memorandum, v katerem se vladi priporoča, da pomaga k zbolšanju tečaja leja z olajšanjem izvoza.

Možnost padca sedanje francoske valute. »Matin« ponovno razpravlja o možnosti znižanja tečaja sedanje francoske valute in pri tej priliki navaja najresnejšega kandidata na mesto ministrskega predsednika, sedanjega ministra za obnovo, Loucheura.

Davki.

Investicijsko posojilo in davki. Notranje državno investicijsko posojilo je stališča davkov, taks in pristojbin res redek in zavidanja vreden papir, ker uživa tolike in take pogodnosti, kakor nobeden drugi državni papir. To velja samo za sedanost, ampak v polni meri tudi za bodočnost, ker je uzakopjeno, da so obligacije državnega posojila oproščene ne samo od vseh današnjih davkov, taks in pristojbin, državnih, okrožnih in občinskih, ampak tudi vseh bodočih. Po izrecni izjavi finančnega ministra je razumeti pod temi davki tudi one na imovine in vojne dobičke. Kdor torej podpiše kolikor koli visoko vsoto državnega posojila, tudi če ta znaša milijone, bo oproščen za to vsoto plačanja davkov sedaj in v bodoče, med tem ko bo moral v nasprotnem slučaju, če investira denar v nepremičnine ali v druge papirje, plačati razmeroma visoke takse. Zakaj tolike privilegije za obveznice notranjega državnega posojila? Zato, da se država revanžira vsem onim, ki ji pomagajo več kakor je nujno potrebno in zapovedano, na ta način, da ji posodijo denar in pomagajo urediti prometne razmere. Od ureditve prometnih raz-

mer odvisi ves daljni razvoj in napredek, državi se odpro vrele novih in rednih dohodkov, s katerimi krije razne izdatke. Prav je torej, da država favorizira one, ki ji pomagajo v tem stremljenju. Kdor se torej hoče resiti v bodoče vseh davčnih skrbi, naj podpiše vojno posojilo.

Jamstvo za dohodnino in plačarino predpisano od izpremenljivih službenih prejemkov nameščenec. Dosedaj so bili le službodajalci, ki izplačujejo nameščencem stalne službene prejemke, to je prejemke pogojene v daljših, kakor štiritredenskih rokih, zavezani ob izplačilu odtegovati dohodnino in plačarino ter jo v četrtletnih rokih odvajati davčnemu uradu. Novi zakon z dne 27. 6. 1921 (Ur. l. št. 240) pa uveljavlja v čl. 36, 1 v št. 6 jamstvo službodajalcev tudi za dohodnino in plačarino, predpisano nameščencem od izpremenljivih službenih prejemkov, to je od čin, akordnih plac itd., ako je nameščenec pri njih dalje zaposlen nego mesec dni. Med obema obvezama je pa bistvena razlika. Dočim so službodajalci v prvem primeru (stalni prejemki) zavezani pobirati dohodnino in plačarino, so v drugem (izpremenljivi prejemki) le pooblašteni, da pobirajo odpadajoči davek, zadene jih pa, ako tega pooblastila ne izrabijo, riziko jamstva, če bi davek ne bil izterljiv od nameščenca samega. Ako službodajalci pobirajo davek od nameščenecov z izpremenljivimi službenimi prejemki, morajo po-brane zneske odvesti pristojnemu davčnemu uradu tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja s podrobnim izkazom (v dveh izvodih), ki vsebuje poleg zneska tudi natančno označbo nameščenca, kateremu se je davek odtegnil. — Jamstvo se more uveljaviti samo za davek, ki odpade na čas po 14. 7. 1921, to je od dneva objave navedenega začasnega zakona v »Službenih Novinah«, in se razteza le na davek, ki bi odpadel na izplačani prejemek, ako bi bil ta edini dohodek službojemalca. Uveljavilo se bo s posebnim jamstvenim nalogom. Po pravomočnosti se bo nepopravnani davek, če treba, iztirjal prisilnim potom. Proti jamstvenim nalogom se tekom 15 dni po vročitvi lahko vložijo pritožba. V tej je pa dopustno izpodbijati le jamstvo utemeljujoče okolnosti, ne pa tudi višine dohodnino ali plačarine, ki se je službojemalcu predpisala za katero se uveljavlja jamstvo. O takih pritožbah odloča administrativno končno veljavno finančna delegacija.

Trošarine prosto kuhanje žganja na tujem posestvu. Finančni minister je dovolil, da se sme v krajih, kjer se uporabljajo za kuhanje žganja samo vzdani kotli in kjer ni na razpolago zadostno število prenosnih žgalnih kotlov, sme v letošnji proizvodni dobi (od 1. septembra 1921 do 31. avgusta 1922) izjemoma kuhati žganje za domačo potrebo trošarine prosto tudi na tujem posestvu pod pogojem: 1. da se pri vsakem posestniku na njegovem posestvu še pred pričetkom kuhanja ugotovi količina drozge in da se ta drozga ujema s količino njegovega lastnega pridelka in 2. da se pri kuhanju ali takoj po končanem kuhanju žganja dožene, ali so posestniki drozge prekuhali res ono količino drozge, glede katerih se je ugotovilo, da jih imajo.

Promet.

Nova železniška tarifa. Pred nekaj dnevi je bila izdelana v ministrstvu za promet nova tarifa za blagovni in osebni promet za državne železnice v celi kraljevini. Ta tarifa bo z eventualnimi spremembami stopila v veljavo s 1. januarjem 1922.

Potne legitimacije v notranjem prometu ukinjene. Minister za notranja dela je izdal uredbo o ukinjenju potnih legitimacij v notranjem prometu.

Kmetijstvo.

Stanje žetve v prvi polovici meseca septembra: Lepo vreme dobro vpliva na dozorevanje koruze, sadja in grozdja. Pridelak koruze večinoma zaradi suše ne bo ugoden. Tobak je dober, ker je bilo vreme za dozorevanje povoljno. Ropa in sladkorna pesa bosta dali dober pridelek. V vinogradih in sadnjakih se vrši trgatve. Trgatev bo dobra in pridelek bo izvrstne kakovosti.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Trgovecem, industrijalcem in obrtnikom! Trgovska in obrtniška zbornica pozivlja trgovce, industrijalce in obrtnike, da se v kar največjem številu in s čim večjimi vsotami udeležijo vpisa 7% nega državnega investicijskega posojila. To veleva ne samo čut dolžnosti in ljubezni do naše države, ampak je tudi za samoposebi umevno smatrati, da posojilo podpisujejo pred vsem oni krogi, ki jim to posojilo v prvi vrsti pride v prid, saj je namenjeno za izboljšanje našega prometa, ki je na njem poglavito interesirana trgovina, industrija in obrt. S kar najobilnejšim podpisovanjem zatorej pokažite, da se zavedate važnosti in koristi tega posojila za državo in za vas same!

Dobava, prodaja.

Dobava 10.000 kg svinjske masti. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 10. oktobra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena ofertalna licitacija za nakup 10.000 kg čiste svinjske masti. Oglas s podrobnejšimi podatki je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ponudna obravnava za prevzem mizarskih, kamnoseških in steklarskih del pri gradnji ambulaterije na Mirju v Ljubljani bo dne 1. oktobra 1921, ob 11. uri, pri gradbeni direkciji za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadstropje (v sobi št. 2). Podatke, pojasnila in ofertne pripomočke dobivajo intereseanti med uradnimi urami pri oddelku IVb gradbene direkcije. Ponudbe morajo biti zapečatenе, kolekovane s kolkom za 20 dinarjev, opremljene s potrdilom, da je vplačan pri finančni deželni blagajni vadij v znesku 5% ponudne svote, z izjavo, da ponudnik v celoti sprejme stavbne pogoje in konečno z dovolitvijo ministra za gradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij. Gradbena direkcija si izrecno pridržuje pravico, da odda dela brez ozira na ponujeno svoto. Ponudb, ki ne bi bile pravilno kolekovane, gradbena direkcija ne bo upoštevala. Mesto dovolitve udeleževanja javnih licitacij zadošča za sedaj kolekovana prošnja na ministrstvo gradjevine, ki ji je dodana taksa v markah za 125 dinarjev ter pravilno frankirana kuverta, naslovljena na ministrstvo gradjevine.

Razno.

Is »Uradnega listca.« Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v številki 115. naredbo ministra za socialno politiko o specialni inspekciji dela za prometna podjetja in dela za domačo in hišno industrijo za nedoletne delavce, na kar opozarjamo interese.

Italijani bodo izročili Baroš. Italijanski poslanik na našem dvoru Manzoni, je posetil 22. t. m. ministrskega predsednika Pašiča. Med drugim se je vršila razprava o predaji luke Baroš Jugoslaviji. Italijanska vlada bode baje tozadevni odlok odobrila te dni.

Tržna poročila.

Poročilo iz trga s poljedeljskimi pridelki. Cene se niso znatno izpremenile, ni pa bilo tudi znatnih kupčij. — Pšenica notira K 1040 postaja natov., za paritet Zagreb pa K 1075. Za koruzo se ni pokazalo zanimanja, plačuje se postavno sremska postaja po K 820—830, dočim se nudi v Zagrebu po K 860 do 865. Oves postavno Zagreb se prodaja po K 795 do K 800. Rž franko Zagreb stane K 890—900. Ječmen srbsko-macedonskega izvora notira K 960, rešetano blago nekoliko dražje. Pisani fižol notira K 960 do 980, moka K 18.50 z vrečo, postavno Zagreb.

H M E L J.

Zatec, dne 19. t. m.: Kupčija se počez razviti živahnije. Cena je padla. Prvo vrstno blago se je nakupovalo po 6000 č. K za 50 kg (okoli 300 naših K za 1 kg), slabjša kakovost pa po okoli 5500 č. K. Zastopniki velikih hmeljskih tvrdk so že izjavili, da ne bodo več nakupovali preko 5000 č. K. Seveda ta izjava ne pomeni mnogo. Na drugi strani so pa še tudi mnogi producenti zelo držurvi in čakajo boljših cen. — Iz Nürnbergga (Nemčija) poročajo danes o živahni kupčiji. Cene so zopet narastle.

Borza.

Zagreb. Borza danes ni poslovala in tudi promet izven borze je bil miren. Vendar pa je zaznamovati nov lahek padec tujih valut. Notirali so: Pariz 1530—1540, London 795—805, Berlin 202.50—203.50, Praga 244—246, Rim 860—875, Dunaj 11.65—11.85, Newyork 209—211, Budimpešta 31—34, valute: dolar 206.50—208, napoleoni 625 do 630.

Zürich, devize: Berlin 5.82, Newyork 5.80, London 21.65, Pariz 41.40, Milan 24.00, Praga 6.40, Budimpešta 0.85, Zagreb 2.50, Bukarešta 5.00, Dunaj 0.50, avstrijske žigosane krone 0.37.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
tovarniška zaloga
šivalnih strojev

Igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in šedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.
Cene nizke! Postrežba točna!

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinjski in trapistovski
sir, salami, šunka in slani-
nina, ljutomersko stekle-
nično vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Francišškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKALJUBLJANA
Selenburgova ul. 1Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. - Rezerve okrog 6,000.000 K.

Brzjavni naslov: ESKOMPTNA. - Telefon Interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.Pristna terpentinova
:: krema za čevlje ::**NEOSAN**

naiboliša

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

**ODPREMNO PODJETJE
STEVO TONČIČ : MARIBOR**

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

GG. TRGOVCI!

Poštne pakete iz inozemstva dobite v 8 dneh zaca-
rinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov**STEVO TONČIČ : MARIBOR**(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi
s posebnim spoštovanjem**STEVO TONČIČ : MARIBOR**

Telefon 230 in 330. — Brzjavni: Tonspedit.

Medić, Rakovec & Zankl, prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.
Kopalov lak za znotraj.
FINE COPAL VARNISH.
Fini kopalov lak
za znotraj.

**SUPERFINE COPAL
BODY VARNISH.**
Lak za kočlje, najfin.

**FINE COPAL CAR-
RIAGE BODY VARNISH.**
Lak za kočlje, fini.

**PALE FLATTING
VARNISH SPRF.**
Brusilni fini prep. ak.

**PALE FLATTING
VARNISH UNIVERSALE**
Brusilni prepar. lak.

**EXTERIOR COPAL
VARNISH FINE.**
Fini zračni lak.

**EXTERIOR COPAL
VARNISH SPRF.**
Najfinejši zračni rap. lak

**PALE SICCATIVE
FLUID.**
Sikatif, svetel.

**DARK SICCATIVE
FLUID.**
Sikatif, temen.

**SPRF. WELLRIGHT
VARNISH.**
Lak za kožijske sta
najfinejši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavec (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karbolinej,
steklarski in mizarški
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarški čopiči,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERA KL“.

Lak za pode.
«MERA KL».

Linoleum lak za pode.
»MERA KL».

Emajlni lak.
«MERA KL».

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

**JAPAN BLACK
VARNISH.**
Lak za gvozdje, Japan.

**FINE JAPAN BLACK
VARNISH.**
Fini črni japonski lak.

**QUECK BLACK
VARNISH**
Japan. lak s sikativom.

**ISOLATING BLACK
VARNISH.**
Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE
Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.
Terebina temna.

DAMAR VARNISH.
Damarov lak.

**ENAMEL VARNISH
WHITE.**
Emajl beli.

**ENAMEL VARNISH
BLUE, RED, GREEN.**
Emajl moder, rdeč,
zelen.

**FINE ENAMEL
VARNISH WHITE.**
Emajl beli, izredno fini.

FRANCOSKA! IM EXPORT!Jugoslovan za Francosko išče izvozna in uvozna zastopstva.
Ponudbe na: JANKO LAVRIČ, STRASBOURG, FRANCE,
L'RUE CHARIES APPEL, brzjavni naslov: Slovenia Strasbourg.Veletrgovina z drobnino, galanterijo in ple-
teninami (trikotaža)**Gašpari in Faninger**

Maribor

Aleksandrova cesta 48. : Samo na debelo.

„Triglav“ trgovska komisijska d. d. v Sarajevu,prevzame zastopstva in samoprodajo od raznih ind.
podjetij v Sloveniji v svrhu uveljavljanja slovenskih produktov v Bosni in Hercegovini,
kakor tudi v Dalmaciji in Crni gori. Cenjene ponudbe na zgornji naslov.Prazne nove in rabljene vreče
(djakove) v vsaki množini naj-
nižje pri **FR. SIRC, KRANJ.**
Kupujem suhe gobe, fižol, bri-
njevo olje.Velika zaloga dvokoles, otroških vozičkov,
šivalnih in različnih strojev,
pnevmatike in vsakovrstnih delov. P. Bajtel,
Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se v
popolno popravo, za emajliranje z ognjem
in ponikljanje: dvokolesa, otroški vozički,
šivalni in razni stroji in deli. Mehanična
delavnica: Karlovska cesta 4.„TRIBUNA“ tovarna dvokoles in
otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta šte. 4, Zvonarska ulica št. 1.Zaloga pohištva
lastnega izdelka**Andrej Kregar**

strojno mizarstvo št. Vid n. Ljubljano.

Izvršuje vsa stavbena in po-
hištvena mizarška dela po naro-
čilu. Cenik pohištva na ogled.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“!

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

OFICIJELNI ŠPEDITERJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“Ljubljana, Maribor, Beograd,
Zagreb, Rakek, Trst, Wien.
Raznovrstne spedicije.**BALKAN**

d. d. za mednarodne Transporte.

Reekspedicije. - Preselitve s
pohištvenimi vozovi. - Zacari-
nanja, carinska agentura.